

Crna Gora

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Broj:
godine

Podgorica, 7. oktobar 2014.

IZVJEŠTAJ

o zvaničnoj posjeti predsjednika Vlade Crne Gore Mila Đukanovića Republici Azerbejdžan, 17-19. septembar 2014. godine

Predsjednik Vlade Milo Đukanović boravio je u zvaničnoj posjeti Republici Azerbejdžan, 17-19. septembra 2014. godine nakon čega je 20. septembra 2014. prisustvovao svečanoj ceremoniji polaganja kamena temeljca Južnog gasnog koridora. Crnogorsku delegaciju su činili: ministar ekonomije Vladimir Kavarić; glavni politički savjetnik predsjednika Vlade, Milan Roćen; savjetnik predsjednika Vlade za vanjsku politiku, Nebojša Kaluđerović; savjetnica predsjednika Vlade za odnose s javnošću, Andrijana Vukotić i otpravnica poslova a.i. Ambasade Crne Gore u Republici Turskoj, Jovana Krivokapić.

Premijer Đukanović je imao sastanke sa najvišim zvaničnicima Republike Azerbejdžan, kojom prilikom je razmotren najširi krug pitanja bilateralnih i međunarodnih odnosa s posebnim akcentom na jačanje ekonomske saradnje.

Tokom sastanka sa predsjednikom Republike Azerbejdžan Ilhamom Alijevim ocjenjeno je da zvanična posjeta predsjednika Vlade Crne Gore Mila Đukanovića predstavlja potvrdu i kontinuitet političkih kontakata i prijateljstva dvije zemlje. Istaknuto je zadovoljstvo kvalitetom i intenzitetom državnih odnosa, koji su izgrađeni za kratak period. Naglašeno je da sadržajnost odnosa dvije države treba dodatno obogatiti saradnjom na zajedničkim projektima i u tom kontekstu istaknuta je i spremnost azerbejdžanske strane za ulaganja i saradnju u različitim granama privrede. Pohvaljen je rad Međudržavne komisije za ekonomsku saradnju, koja predstavlja najbolji okvir za identifikovanje novih i snaženje postojećih modela saradnje, te izraženo zadovoljstvo uspješnom prezentacijom turističkih potencijala Crne Gore u Bakuu i poslovnog foruma koji je održan u Podgorici.

Posebno je bilo riječi o realizaciji greenfield investicije Portonovi u Kumboru, koja predstavlja najveću investiciju Azerbejdžana u oblasti turizma izvan svojih granica, i projektu gasovoda TANAP-TAP, pri čemu je naglašeno

obostrano zadovoljstvo činjenicom da se Portonovi realizuje planiranom dinamikom. U vezi sa predstojećom izgradnjom gasovoda ocijenjeno je da je riječ o projektu koji će doprinijeti daljem zbližavanju dvije zemlje, te ukazano da, ovim projektom, Azerbejdžan postaje strateška zemlja za budući energetska razvoj Evrope. U tom kontekstu bilo je riječi o perspektivi projekta gasifikacije Crne Gore. Predsjednik Alijev je upoznat da su, u saradnji sa Svjetskom bankom, započeti inicijalni koraci kroz izradu Plana gasifikacije Crne Gore.

Na liniji izgradnje koridora Grčka, Bugarska, Italija, naglašena je potreba da Crna Gora što prije definiše neophodne količine gasa imajući u vidu sadašnje potrebe i planiranu dinamiku rasta industrije u zemlji. Istaknuto je da Crna Gora ima važnu ulogu u ovom projektu budući da predstavlja dio plana o širenju obima isporuke, pri čemu je posebno naglašeno da Evropska komisija podržava isti, te da je zainteresovana za isporuku gasa Evropi.

Ocijenjeno je da bi saradnju na polju energetike dvije zemlje mogle proširiti i na distribuciju naftnih derivata. S tim u vezi, predsjednik Đukanović je upoznat sa iskustvom koje Azerbejdžan na ovom planu ima sa Bugarskom, Rumunijom, Ukrajinom i Švajcarskom, i planovima za saradnju sa ostalim evropskim državama.

Sagovornici su se saglasili da pored saradnje u oblasti finansijskih i bankarskih usluga, turizma, infrastrukture i energetike, postoji potencijal za saradnju i u oblasti obrazovanja i kulture.

Predsjednik Đukanović je tokom susreta zahvalio na pomoći Azerbejdžana u vidu izgradnje dječjeg vrtića u Bijelom Polju, kao i rekonstrukciji Kraljevog parka u Podgorici.

***

U razgovorima sa premijerom Azerbejdžana Rasizadeom istaknuto je da su stvoreni uslovi za dalje unaprjeđenje odnosa na bazi do sada potpisanih sporazuma, te izraženo zadovoljstvo što odnose karakteriše sadržajna bilateralna saradnja. Ocijenjeno je da su dobri politički odnosi reflektovani i na ekonomskom planu te, takođe, pozdravljeno održavanje prve sjednice Mješovite komisije za ekonomsku saradnju, marta 2014, u Podgorici. Istaknuto je očekivanje da će, temeljem zaključaka sa sastanka Mješovite komisije biti uspostavljena saradnja i u drugim oblastima i projektima. Pohvaljena je dinamika realizacije projekta Portonovi i rečeno da su obezbijeđeni svi uslovi da bude završen u predviđenim rokovima, te da će predstavljati legitimaciju crnogorskog turizma i uspješne azerbejdžanske investicije. Naglašen je značaj koji ima potpisivanje Sporazuma o saradnji u oblasti obrazovanja u daljem snaženju odnosa, te istaknuta važnost nastavka saradnje u oblasti humanitarnih projekata, kulture, istorije, sporta što će se pozitivno odraziti na jačanje međusobnog povjerenja i odnosa.

Premijer Azerbejdžana je u vezi sa situacijom na području Nagorno Karabah kazao da su svi napori koje je preduzimala Minsk grupa bili neuspješni, te naglasio da se Azerbejdžan, bez obzira na ovo otvoreno pitanje, razvija u svim regionima jednakom dinamikom.

Predsjednik Đukanović je tim povodom istakao da Crna Gora cijeni konstruktivan pristup kroz demilitarizaciju i pružanje podrške međunarodnim partnerima koji imaju za cilj normalizaciju regiona.

Posebno je izraženo zadovoljstvo početkom radova na gasovodu TAP-TANAP i učešćem Crne Gore u istom. Konstatovano je da će energetska povezivanje Crne Gore i Azerbejdžana biti dobro i sa stanovišta ukupnog razvoja Crne Gore.

U prisustvu dva premijera ministar ekonomije Crne Gore Vladimir Kavarić i ministar ekonomije Republike Azerbejdžan Šahin Mustafajev su potpisali Sporazum o saradnji u oblasti obrazovanja.

Premijer Azerbejdžana je upoznat sa namjerom Crne Gore o otvorenju rezidentne Ambasade u Bakuu.

***

U razgovorima sa ministrom vanjskih poslova Azerbejdžana Elmarom Mamađadovim je, takođe, istaknuto da se odnosi odvijaju veoma dinamično, te da projekat TAP-TANAP predstavlja novu još dinamičniju fazu u odnosima dvije države. Naglašena je važnost političkog dijaloga najviših zvaničnika koji za rezultat imaju intenziviranje saradnje u svim oblastima. Pozdravljeno je potpisivanje Sporazuma o saradnji u oblasti obrazovanja, te istaknut značaj skorog potpisivanja drugih sporazuma koji su u proceduri. Uz podsjećanje na nedavno otvaranje počasnog konzulata Crne Gore u Bakuu, najavljeno je moguće otvaranje Ambasade. Predsjednik Đukanović je upoznao sagovornika sa dinamikom pregovora u procesu evropskih integracija. U tom kontekstu pozdravljeni su rezultati koje Crna Gora ostvaruje na putu svojih strateških spoljopolitičkih prioriteta. Posebno je pozdravljen odnos koji Crna Gora ima sa susjedima i ocijenjeno je da integracija u evropske i evroatlantske strukture predstavlja formulu za sigurnost i stabilnost Balkana.

***

Tokom razgovora sa predsjednikom Parlamenta Azerbejdžana Oktajom Asadovim, dodatno je potvrđeno da intenzitet posjeta na najvišem nivou, kao i sadržajna saradnja svjedoče o prijateljskim odnosima dvije zemlje. Istaknuto je da se obje države od obnavljanja nezavisnosti nalaze na dobrom razvojnom putu. Ponovljen je značaj Mješovite komisije za ekonomsku saradnju koja će doprinijeti još snažnijem jačanju ekonomskog razvoja i saradnje.

Uz podsjećanje na nedavnu posjetu predsjednika Skupštine Crne Gore, u svojstvu predsjedavajućeg PS OEBS-a, te na aktivnosti poslaničkih grupa prijateljstva, naglašeno je da dvije zemlje imaju i dobre međuparlamentarne odnose.

Još jednom je istaknut značaj projekta TAP-TANAP ne samo za Azerbejdžan već i za ukupan progres crnogorskog društva, a bilo je i riječi o realizaciji projekta Portonovi, kojom prilikom je istaknut njegov značaj za razvoj turizma u Crnoj Gori.

***

Tokom zvanične posjete predsjednika Vlade Crne Gore Azerbejdžanu upriličeni su radni ručak i večera čiji su domaćini bili potpredsjednik Vlade Azerbejdžana Ali Ahmedov, odnosno ministar ekonomije Azerbejdžana Šahin Mustafajev.

U razgovoru sa potpredsjednikom Vlade Ahmedovim posebno je naglašena potreba daljeg snaženja ekonomske saradnje. U kontekstu realizacije azerbejdžanske investicije u Kumboru istaknuta je potreba dogovora dvije strane u pogledu rekonstrukcije putne infrastrukture. Razmjenjena su mišljenja o aktuelnim dešavanjima u regionu Zapadnog Balkana i dinamici integracionih procesa u EU i NATO.

Tokom razgovora sa ministrom Mustafajevim predsjednik Vlade je upoznao sagovornika sa dosadašnjim uspješnim investicijama u turizmu pri čemu je posebno naglasio pitanje neodgovarajuće saobraćajne dostupnosti i nepostojanja dovoljnog broja direktnih avio linija koje predstavljaju uslov za privlačenje platežno sposobnih turista. Istaknuto je da je ekonomska kriza uslovlila potrebu otvaranja novih radnih mjesta kroz razvoj malog i srednjeg biznisa. S tim u vezi, ministar ekonomije Azerbejdžana je kazao da Vlada Azerbejdžana raspolaže Fondom pomoći za preduzetnike koji ove godine iznosi oko milijardu eura, te da isti podržava projekte od 10.000 eura do 10 miliona eura, sa grejs periodom od 3 godine i rokom otplate 3-10 godina u zavisnosti od samog projekta i krajnje namjene. Naglasio da je polovina raspoloživih sredstava fonda sačinjena od povraćenih sredstava, a 150 miliona iz državnog budžeta. Istakao je da garanciju investicija čini vlasništvo nad opremom, da Ministarstvo ekonomije pravi analize, te da je postojao problem zaloga što je riješeno stvaranjem kreditnih zadruga – koje preduzeća sama stvaraju.

***

U odvojenom suretu dva ministra ekonomije, kopredsjedavajućih Mješovitom komisijom za ekonomsku saradnju istaknuto je da dinamika kontakata na najvišem nivou svjedoči o spremnosti dvije države da kontinuirano unaprjeđuju međusobne odnose. Na liniji rekonstrukcije puta Tivat–HN

dogovoreno je da do 27. novembra dvije strane definišu pojedinačne prioritete i obaveze u cilju pune valorizacije projekta Portonovi.

U vezi sa projektom gasifikacije, ministar Kavarić je upoznat sa daljim planovima za realizaciju projekta IAP i razmotrena je mogućnost potpisivanja Memoranduma o razumijevanju. Dogovoreno je da azerbejdžanska strana dostavi inpute vezano za izgradnju IAP, te da Crna Gora u komunikaciji sa susjedima ispita njihovu spremnost za priključenje projektu. S obzirom da je bankarski sektor, takođe, identifikovan kao moguće polje saradnje, dogovoreno je da naša strana dostavi informacije vezano za uslove osnivanja i poslovanje banaka u Crnoj Gori.

***

Na svečanosti povodom početka izgradnje Južnog gasnog koridora koju je otvorio predsjednik Azerbejdžana Ilham Alijev, osim premijera Đukanovića, govorili su i predsjednik Bugarske Rosen Plevnelijev; premijeri Gruzije Irakli Galibašvili i Grčke Antonio Samaras, te predstavnici EU, Velike Britanije, SAD, Norveške i Italije.

Predsjednik Vlade Crne Gore imao je, tom prilikom, kratke odvojene susrete sa premijerima Grčke i Turske.

Tokom zvanične posjete Republici Azerbejdžan upriličen je i susret predsjednika Vlade Crne Gore sa rektorom Azerbejdžanske diplomatske akademije Hafizom Pašajevim, kao i ceremonija polaganja vijenca na grob opštenacionalnog lidera Hejdara Alijeva, posjeta Aleji stradalih, ceremonija polaganja vijenca na kompleksu Vječne vatre i posjeta Centru Hejdar Alijev.

Ocjena

Posjeta predsjednika Vlade Crne Gore Mila Đukanovića Republici Azerbejdžan bila je još jedna prilika da se na temelju Deklaracije o prijateljskim odnosima i partnerstvu, intenzivnim političkim kontaktima i započetim investicijama u Crnoj Gori, razmotre dalji modeli, prvenstveno ekonomske saradnje. Pored toga, poseban značaj ove posjete ogleda se u početku radova na projektu TAP-TANAP, odnosno procesu gasifikacije Crne Gore koji će imati veliki značaj i za ukupan industrijski razvoj i kvalitet života crnogorskog društva. Posjeta je bila prilika i za predstavljanje dostignuća Crne Gore na unutrašnjem i spoljnopolitičkom planu, kao najboljoj pretpostavci i preporuci za buduće investicije Azerbejdžana. U srdačnoj i otvorenoj atmosferi sa svim sagovornicima dogovoren je dalji nastavak saradnje u oblastima od obostranog interesa, shodno odličnom potencijalu koji postoji za njihov dalji razvoj. Ovom prilikom identifikovani su i novi modeli saradnje, prvenstveno u domenu izgradnje nove i rekonstrukcije postojeće saobraćajne infrastrukture, energetike, obrazovanja i potencijalno, bankarstva. Imajući u vidu navedeno, posjeta predsjednika Vlade Crne Gore Mila Đukanovića Republici Azerbejdžan bila je pravovremena, korisna i vrlo uspješna.